

RY 2/2020

Welcome to the RY Rakennettu Ympäristö Magazine. This issue of ours is a very special one as our Editor of nearly 35 years, Mr. **Lauri Jääskeläinen**, is retiring. For his final issue, he has put together a combination of articles on the most relevant subjects of our field.

Our next issue, the beginning of October, will be the debut of our new Editor, Ms. **Ulla Vahtera**, Architect and Team Leader with the Helsinki City Building Control Services. She has been our diligent contributor for many years, and she also appears in this issue. We bid her welcome as we say fond good-byes to Lauri.

We open with a virtual interview of the current Finnish Minister of the Environment, Ms. **Krista Mikkonen**, by Mr. **Risto Pesonen**, retired Manager of The Confederation of Finnish Construction Industries RT, and a Free Editor. The Minister believes that the Building Control Departments can produce added value to construction by giving advice, information, and guidance to the public.

There are now new digital tools that help the Building Control staff to provide expert services all through the country, without giving up the independence of local communities that cannot employ a wide cadre of experts. In the discussion that follows the interview, our Editor, our Society's Chairman and two of our former Chairmen touch the questions of proactive guidance, regional BC organizations, and networking between BC departments of different communities.

Our Editor's first own contribution to this issue is also in the form of a conversation. Mr. **Jääskeläinen** records comments of six professors in the construction field, four of them already retired, on a variety of subjects such as climate change (why shouldn't we encourage architects to move towards a circular economy?), high-rise construction (these are insolent times in the building sector), architectural writing (a more analytical approach would be welcome in the daily press), and newest rising trends in architecture (there is a lot of splintering going on, and our era favours a fast-food approach: just eat it quickly).

Next, our Editor discusses architectural policies with Dr. **Pekka Korpinen**, retired Deputy Mayor for Urban Environment of Helsinki City, and Ms. **Henna Helander**, Chairperson of the Finnish Association of Architects SAFA. They tackle issues like What would make building companies take an interest in good architecture, Should town plans concentrate more on developing public spaces and less in the details of buildings, and Should either communities or the Government employ Architects in positions of authority, like the City Architects of former years.

The Ministry of Education and Culture and the Ministry of the Environment have appointed a work group to draw up a new Architectural Policy Programme for Finland. The Programme will define the goals for action to be taken by the public authorities in order to enhance architecture, and present concrete proposals for specific actions to improve the quality of our living environment. The programme will be published in October 2020. The Helsinki-based Arkadia Society of Artists and Parliament Members organized a Seminar to discuss the choices to be made during the work. Our Editor attended the Seminar and gives us an analysis on it.

Next, Mr. **Jääskeläinen** has gathered a group of professionals to discuss the future of declining rural areas, the added value provided by Building Control to its clients, and the suitable degree of details in a town plan. The other members of the group are Ms. **Ulla Vahtera**, who has been introduced above, Ms. **Marina Fogdell**, Ms. **Marjut Kauppinen**, and Ms. **Sari Viertiö**. They are all Architects and either former or present members of Helsinki City's Building Control staff. Besides, they all have a long history of contributing articles and opinions to our Magazine.

There is a long tradition of Building Inspection in Finland. Our few medieval towns were already controlled by municipal Building Codes. Starting with the Swedish Civil Code, which the Riksdag of the Estates passed in 1734, our Editor next tells us the story of the legislation of our field, Building Control. At present, the municipal inspection of buildings in Finland is mainly based on the Land Use and Building Act of the year 2000.

A re-organization of building control was planned by the previous national government. The idea was originally to transfer the main responsibility to regional authorities. The project was first moderated and finally abandoned altogether – it was never really supported by local authorities. Our Editor believes that the authority should remain with the local authority in matters of a political nature, like What can be built, Where, and How much. But in technical issues, the situation is different. Often, it is a case of whether a solution fulfils the technical requirements of our Building Code. It is clearly best that the Code is implemented in the same way throughout the country with no local differences. One way to achieve this would have been to entrust these decisions to regional authorities. However, voluntary co-operation between local communities has already improved the situation considerably.

When designing repair and alteration works of a building, the first step should be a survey on the building's condition, concentrating on the strength and stability of the structures, structural fire safety and the safety of users. Ms. **Henna Ahlqvist**, M.Sc. and Inspections Engineer with Vantaa City Building Control, has conducted a Study on Building Safety Before Repair and Alteration Work of a Building, for the Metropolia University of Applied Sciences. The Study was the Thesis for her M.Sc. degree, and was approved in April. The Study showed the importance of including a thorough safety appraisal in the condition survey. More attention to the contents of the condition surveys should also be paid than is generally done now. The Study also included a form, titled Account of Building Safety, to assist the party engaging in a building project, the designers and the building supervision authority. The form includes the condition surveys conducted, and also shows where further clarification is required.

In Finland, the total population in rural areas has fallen by 50 per cent in the last 50 years. This means that smaller population centres have either ceased to exist as villages or townships, or have merged with their neighbours to form larger clusters. There is true growth only in a few of our biggest cities. The centres of smaller communities should be integrated, so that there is enough population density in the centre to make it interesting, says Dr. **Aulis Tynkkynen**, Architect and member of The Finnish Society for Living City Centres (Elävät kaupunkikeskustat ry). The centre should also be compact so that all urban functions are conveniently accessible on foot. For this to happen, the centre should be a certain hybrid, offering living quarters, services, jobs and a network of convenient connections between all these. There is also the additional problem of empty spaces in town centres, which seems to be a continuing trend.

In this year's February issue of *Arkkitehtiutiset*, the Architect Esko Kahri wrote of the advantages of flexibility; being able to divide an apartment and perhaps housing several generations in it at once. Our correspondent, Mr. **Olli Lehtovuori**, a retired Architect, refers to this article and seconds Mr. Kahri's motions.

Our country's Number One Celebrity Architect, Mr. Alvar Aalto, designed a large number of buildings for the industrial concern of Tampella Oy. Several dozen of them still stand in the Tehtaanmäki area in Kouvola City: a paper mill, an unique school building and a residential district. The buildings date from 1937 to 1956. Ms. **Eeva Vänskä**, Journalist and Photographer, introduces the area, which is now a tourist attraction and has been much discussed as the City has decided to close the school.

And a little further East, in Lappeenranta City, the area around Pulsa Railway Station has had problems of its own. The main station building was opened in 1869. Although the railway is still in use, the building lost its function in 1977 when passenger traffic to the station was terminated. A free society, Pro Pulsa, was created to save the building and the small community around it. The building served for a time as a nursing home, and later a local business family bought a building and gave it a new life by renovating it and opening a cafeteria there. Mr. **Klaus Pelkonen**, former Head of the City's Building Control Department, describes the history of the building and particularly the newest renovations.

Mr. **Lauri Jääskeläinen** returns and gives an account of his decades-long career as the Editor of our RY magazine. During this period, the staff of our Society has changed more than once, And

the Building Information company Rakennustieto has taken over as the Publisher in 2003, also taking care of advertising sales. This means that our Society's financial risks have been minimized, and we have been able to better concentrate on the content of each issue.

And finally, as if to celebrate his good-byes, our Editor introduces us to the Province of Champagne, with its 5 000 vineyards and 300 million bottles of the unique sparkling wine produced annually. Much of the winemaking work still has to be done by hand. Besides this main industry, the Province is also a lively tourist attraction with the restored Reims Cathedral as perhaps the main attraction.

To introduce another interesting location, Cyprus with its divided capital Nicosia has been much in the political limelight. The City is, however, architecturally quite interesting with its Venetian influences, bastions and all. After WW II, the Greek half of the City has been developed with a keen eye on the best of modern Architects. Mr. **Markku Rainer Peltonen**, a Berlin-based Architect and also our dutiful correspondent, tells us all of it.

Juhani Nortomaa

Tema i numret 2/2020 är sammandrag

DI **Risto Pesonen** har tagit kontakt med nuvarande och två tidigare ordförande av Rakennustarkastusyhdistys RTY, Byggnadsinspektionsföreningen, samt klimat- och miljöministern **Krista Mikkonen**. Fokus är att via intervjun reflektera byggnadstillsynens framtid som delen av totalreformen av markanvändnings- och bygglagen. Nuvarande ordförande **Pekka Seppälä** kritiserar kommunernas politik att minska byggnadstillsynens resurser samtidigt när byggandets volym har vuxit i större städer. Det har orsakat längre behandlingsprocesser av lovärenden som kostar pengar för hela byggbranschen. Krista Mikkonen betonar möjligheter att med hjälp av rådgivningen skapa mervärde för byggandet. **Pekka Virkamäki**, ordförande före Seppälä, konstaterar hur de digitala verktygen och lösningarna möjliggör att skapa ett fungerande nätverk för hela landets byggnadstillsyn. Med moderna medel är det inget problem att förmedla kunskande och resurserna till granskningen av de tekniska detaljerna runtom i landet. **Lauri Jääskeläinen**, som var ordförande före Virkamäki, tar fram hur det finns tiotals små kommuner där byggnadsinspektören är ensam och utan stöd från större enheter. Större kommuner skulle kunna hjälpa mindre kommuner, och också staten kunde hjälpa att ta i bruk digitala medel i större utstäckningen. Vid lagens reformarbete kan resurserna värderas och koncentrera byggnadstillsyn i de viktigaste frågorna t.ex. med att minska lovplikten, reflekterar ministern Mikkonen.

Sex professorer, varav fem är arkitekter och en konsthistoriker, diskuterar med ledningen av huvudredaktören om aktuella frågor kring arkitektur och skrivandet. Professorerna **Vilhelm Helander**, **Juha Ilonen**, **Pentti Kareoja**, **Riitta Nikula**, **Aino Niskanen** och **Simo Paavilainen** har alla bakom sig en lång karriär och Helander, Nikula, Niskanen och Paavilainen har gått i pension men är ännu aktiva och tar del i dagens debatter. Ingen av de sex är imponerade i höga byggnader som under sistone har byggts särskilt i Helsingfors. Signaler finns om intresset att bygga enklare byggnader utan komplicerade och tekniska sårbara lösningar. Klimatförändringen medverkar också hos yngre arkitektgenerationer och gör det snabbare att försöka hitta kolknappa lösningar. Kritik riktas till huvudstaden som ger möjligheter till privata aktörer att utnyttja stadens mark för deras egna stora kommersiella projekt. Arkitekturkritik är ett svårt ämne i ett så litet land som Finland. Det ryms bara en professionell arkitekturtidsskrift och om man inte får presenterat projekt där kan det vara svårt att få erkännande. När i början av 1980-talet i Uleåborg ritades byggnader som inte följde alla modernismens principer fick Uleåborg-skolans arkitektur motstånd i huvudstadens media. Först nu har fenomenet fått erkännande och åsikterna har förändrats. Positiva tecknen har setts när renovationer av äldre byggnader har dels skett med aktande av byggnaders ursprungliga karaktär och utan starka och opassande tekniska nya inlägg.

Politi­ces doktor, f.d. biträ­dande stads­direktör (Helsingfors) **Pekka Korpinen** och arkitekt, ordförande för Finlands Arkitektförbund SAFA **Henna Helander** diskuterar med tidskriftens huvudredaktör om arkitektur och arkitekturpolitik. Finland är känt om arkitekturtävlingar som också har varit i central roll när städer har godkänt sina arkitekturpolitiska program. När Pekka Korpinen ledde stadsplaneringen och fastighetsväsendet i Helsingfors ville han ha mera utländsk påverkan i huvudstadens arkitektur. Henna Helander säkrar att under 2000-talet har arkitektkåren i Finland blivit mera öppen och välkomnar bra arkitektur från andra kulturer. Det som skulle behövas av bådas uppfattning är intresse till hög arkitektonisk kvalitet från byggherrarnas sida. Oroliga är båda också för kommunernas attityd att bara minska anställda med arkitektutbildning. Trenden har fortsatt länge och det är märkligt när Finland i princip borde i dag ha bättre ekonomiska möjligheter än under tidigare årtionden. Men lyckligtvis har också positiva fenomen och nya fina byggnader fått dagsljus.

Ett nytt statligt arkitekturpolitiskt program för Finland är under förberedning. Det första är från 1998 då statsministern Paavo Lipponen var aktiv och främjade för att få programmet till stånd bland de första staterna i världen. Nu har Finland blivit efter jämfört t.ex. Sverige och Danmark, konstaterades i ett seminarium i februari i riksdagshuset. Det statliga programmet var förebild för många kommunala arkitekturpolitiska program och några städer har redan godkänt många egna program, t.ex. Uleåborg och Jyväskylä. SAFA:s ordförande Henna Helander betonade behov av samarbete mellan arkitekter och andra aktörer. Det är också viktigt att få den stora allmänheten att intressera sig i god arkitektur och den bebyggda miljön. I seminariet kommenterade situation också av tre riksdagsledamöter och parlamentarikern Anders Adlercreutz som är arkitekt öppnade tillfället som ordnades av Arkadia-sällskapet. Överdirektör Riitta Kaivosoja från undervisnings- och kulturministeriet leder arbetsgruppen som förbereder det nya programmet. – Huvudredaktören var med och rapporterar.

Fem tjänsteinnehavare ursprungligen från Helsingfors byggnadstillsyn har under årtiondens lopp samlat sig för att diskutera olika frågor kring den bebyggda miljön med ledningen av RY-tidskriftens huvudredaktör. Tre, nämligen huvudredaktören själv och arkitekter **Marina Fogdell** och **Marjut Kauppinen** har bytt sina jobb och två, arkitekter **Ulla Vahtera** och **Sari Viertiö**, har fortsatt vid byggnadstillsyn. I januari samlades alla fem ännu en gång för att reflektera vad som har hänt och kommer att hända när urbaniseringen har gått fram och största delen av landet förlorar invånare. Klimatförändringen kan påverka också åt motsatta håll, och covid 19 -pandemin var inte akut i januari då man samlades. Ett tema var att byta åsikter om planläggningens noggrannhet. Byggherrarna kritiserar ofta att planer är för noggranna och onödigt höjer byggnadskostnader. Marina Fogdell som numera arbetar vid planläggningen tycker att stundom är kritik berättigad men problem vid byggnadstillsyn är arbetets snabbhet då man inte alltid har tillräcklig tid att bekanta sig i planens idé. Och den leder till det att för säkerhetens skull planerna görs noggranna. Marjut Kauppinen är nuförtiden en privat projekterare och hon tycker att i planer borde koncentreras i trafikfrågor, byggandets volym och bruksändamål. Sari Viertiö och Ulla Vahtera är oroad om stadsbildsfrågor när vid den stora organisationsförnyelsen av Helsingfors stad stadsbildskommissionens betydelse gallrades i viss mån för tre år sedan. Alla som var med i diskussion ser positivt framemot när unga duktiga arkitekter har trätt fram och kommit med nya fräscha idéer. Ulla Vahtera börjar under sommaren som en ny huvudredaktör för RY-tidskriften och andra fyra medlemmar av gruppen önskar Ulla framgång.

Huvudredaktören ger en historisk överblick om byggnadsinspektörtjänstens historia i Finland och tar också fram framtidens utblick. Sverige-Finlands lagkodifikation från året 1734 stadgade ganska noggrant byggandet på landsbygden och meningen var att ge närmare bestämmelser för städer via förordningen. Men byggnadsstadgan fick Finland först år 1856 när Finland redan var ett autonomt storfurstendöme vid Ryska Kejsarriket. Sverige fick sin motsvarande förordning för städer ännu senare. Reguleringen skedde via städernas byggnadsordningar och stadsplaner. År 1931 fick Finland en ny stadsplanelag och följande år en byggnadsstadga. I landskommuner blev byggnadsinspektör obligatorisk på tätare planerade områden. Inspektörerna var först utsatta av länsstyrelserna. I städerna fungerade magistraterna och i nyare städer ordningsdomstolar som byggnadstillsynsmyndigheter. Byggnadslagen från året 1958 bevarade distinktion mellan städer och landskommuner. Först med lagförändring som trädde i kraft den 1.4.1978 blev

byggnadsnämnder obligatoriska i alla kommuner. Markanvändnings- och bygglagen förde med sig en enhetlig regulering mellan städer och kommuner. Alla kommuner måste ha en byggnadsnämnd och byggnadsinspektör. Senare har via lagförändringar möjliggjorts gemensamma byggnadsnämnder mellan olika kommuner mm. Nu när reformen av markanvändnings- och bygglagen är i gång lyder en fråga hur byggnadstillsyn borde organiseras. Hälften av kommuner har mindre än 6 000 invånare och dåliga ekonomiska möjligheter att ha tillräcklig personal för att sköta plan- och byggfrågor. Ett alternativ är att utnyttja elektroniska medel och sköta värderingen av tekniska egenskapskrav av byggandet mera med samarbete mellan olika kommuner.

Henna Ahlqvist har gjort ett examensarbete via Metropolia Yrkeshögskola om olika byggbestämmelser som måste tas till hänsyn vid reparations- och ändringsarbeten. Fokus har varit i säkerhetsbestämmelser såsom brandbestämmelser, konstruktionsregler och säkerhetsbestämmelser vid användningen av byggnaden. Nya förordningar som trädde i kraft i början av året 2018 har olika slags ståndpunkt för reparationer och ändringar. Då kan det vara svårt att bestämma vilka regler som gäller och varför. Svårigheterna har både projekterare och myndigheter. Ahlqvist ger nyttiga tips hur det är lättare att förstå och tolka bestämmelserna.

Tekn.dr, arkitekt **Aulis Tynkkynen** tar denna gång fram små tätorternas centrum, närmast i Norra Österbotten och Södra Savolax. Invånarantalet i tätorterna har stigit samtidigt när antalet människor som bor i glesbygden har halverats under halva seklet. Många små tätorter uppfyller inte mera tätorternas karaktär eller har vuxit tillsammans med grann tätorten. Under 2000-talet finns det c. 700 tätorterna i Finland men förändringar och skillnader emellan dem är stora. Ofta strukturen i centra av mindre tätorterna är diffus och slumpmässig. Men oaktat det skulle det vara nyttigt att försöka hitta de väsentliga särdragen i mindre tätorternas centra och utveckla dem. Erfarenheterna och modellen från större städerna kan vara imponerade. T.ex. moderna co-working –arbetsplatser har gett goda resultat och i många kommuner finns det tomma lokaler som kunde användas också för sådana mål.

Arkitekt **Olli Lehtovuori** skriver om möjligheter att gynna byggandet av sidobostäder som passar bra både i småhustomt och i höghus. Alla bostäder som har över 90 kvadratmeter borde enligt honom vara möjligt att delas i mindre enheter.

Pol.mag. **Eeva Vänskä** berättar om en kulturhistorisk pärla i nuvarande Kouvola stad, nämligen Fabriksbacken i Ingerois. Alvar Aalto ritade där många fabriksbyggnader men också bostadshus och en skola. Särskilt skolan (1939) som ännu är i bruk är unik i Aaltos produktion. Men på området finns det också tidiga typhus av Aalto. Den humanistiska modernismen som är kännetecknande för Aalto fick sitt ursprung i Ingerois berättar arkitekt **Jonas Malmberg** av Alvar Aalto -stiftelse.

Arkitekt, f.d. byggnadsinspektör i Villmanstrand **Klaus Pelkonen** har en intressant historia om gamla järnvägsstationen Pulsa nära Villmanstrand. Stationen som härstammar från 1870-talet förblev utan bruk i början av 1980-talet. Statens Järnvägar var inte villigt att satsa pengar men hos staden fanns det intresse att kunna rädda de gamla järnvägsbyggnaderna och få liv på området. När ingen annan enhet än byggnadstillsyn hade erfarenhet om gamla byggnader var det naturligt att byggnadstillsyn började sköta räddningsoperation. Det grundades Pro Pulsa ry som gjorde arrendekontrakt med Statens Järnvägar. Med var också Rakennustarkastusyhdistys RTY och Finlands Arkitektförbund SAFA. Pelkonen var då ordförande för RTY (Byggnadsinspektionsföreningen). Slutresultat var att efter många vändningar och en brand är byggnaderna i turismens bruk och Pulsa är ett populärt område.

Efter 34 år slutar **Lauri Jääskeläinen** som tidskriftens huvudredaktör. Han ger en helhetsbild hur det har varit att ha som fritidssyssla en professionell tidskrift. Resurserna har varit knappa men oaktat det har tidskriften kommit ut fyra gånger om året. Det var också under tre års period då man försökte med sex årliga nummer men det var för mycket för knappa resurser. Rakennustieto Oy (Bygginfo Ab) tog ansvar om publiceringen av tidskriften i början av 2003.

Landskapet Champagne öster om Paris är berömd för sitt bubblande dryck som Dom Pérignon utvecklade på 1600-talet. Huvudredaktören var med i en studieresa och berättar kort om dryck och själva landskapet.

Arkitekt **Markku Rainer Peltonen** har besökt den delade staden Nikosia i Cypern. Venetianerna härskade ön och hann bygga tre stora fästningar. Under britterna växte Nikosia utanför sina murar. Den grekiska delen av den nuvarande Nikosia har fått många moderna kultur- och andra byggnader ritade av berömda arkitekter som Jean Nouvel. Projekt av Eleftheria-skvären av Zaha Hadid är på gång men arkeologiska fynd har orsakat förseningar och ingen vet när projektet är färdigt.

Lauri Jääskeläinen